Anul V — Orăștie, 24 Iulie v. (5 August n.) 1899 — Nr. 30

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe ½ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII: **Aurel Popovici-Barcianu**, director.

PROPRIETATEA **Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie.**

INSERȚIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sûnt a se trimite la adresa: „Minerva“ institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

„Asociația“ la Ilia.

Adunarea despărțemêntului VIII. (Deva).

Ilia-Murășană, 31 Iulie n. 1899.

Venit de pe valea Someșului pe frumoasa vale a Murășului, am avut ocasiunea și fericirea a asista la o frumoasă sêrbare românească. Aceasta a fost adunarea despărțemêntului al VIII-lea a »Asociațiunii«, ținută în 30 Iulie n. în Ilia-Murășană. Aici am putut vedea, cum »Asociațiunea« a fost în stare a aduna Românii din depărtări mari pentru a se încălzi la focul cultural al ei.

După terminarea serviciului divin, la care a asistat și comitetul cercual, precum și o mulțime de oaspeți, s'a deschis adunarea generală de dl director al despărțemêntului *Francisc Hosszu-Longin* cu următoarea vorbire:

Onorată Adunare generală!

Stimați domni și iubiți frați!

»Oșteni ai unei mândre armate, ce are menirea sê cucerească numai cu arma culturii, am venit sê desfășurăm stindardul nostru și pe aceste plaiuri frumoase, locuite tot de frați de-ai nostri.

»Ce dulce, ce însuflețitor este momentul, când fiii și fiicele aceluiași neam, încălziți de aceeași ardoare, cuprinși de aceleași gânduri, se întrunesc cu dor și dragoste, ca sê dea mărturie de setea ce o au, pentru înaintarea în cultura lor proprie.

»Unde poate fi o sêrbare mai înălțătoare, de cât când frați cu frați se întrec în a sê înrola sub mândrul steag al culturii lor naționale!?

»Un popor deștept și viguros dela natură, așezat de mii de ani într'o țară atât de frumoasă, precum este mândra noastră țară, are drept sê însătoșeze de cultură.

»Drept aceea, fire-ar ori-cât de muncit și de ar da de cele mai mari pedeci, fiecare Român are dreptul și datoria, sê alerge cu însuflețire acolo, unde s'a ridicat stindardul înaintării, stindardul luminării.

»Armata noastră nu este nici înfiorătoare, nici nimicitoare de vieți și averi, ci ea ține-ște: a desarma cu lumină, a rivalisa cu producte spirituale și a cuceri cu conștiința puterii sale intelectuale!

»Oștirea noastră nu rîvnește la comoara nimênui și știe sê prețuiacă agoniseala oricărui neam.

»Oștirea noastră cinstește pe toți cari luptă pe asemenea teren cu ea și se bucură de ori-ce progres ce se face pe vastul câmp al culturii.

»Oștirea noastră nu invidiază, nu dușmănește oștirile străine, dar' adoară și apêră cu bărbăție comorile, ce le avem și ce le vom mai aduna în viitor.

»Sunt 30 de ani, și mai bine de când oștirea noastră, pe al cărei steag e scris cu litere de aur: »Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român«, an de an străbate cu mândrie în mijlocul poporului Român.

»Câtă lumină a revêrsat, câtă bunătate a adus și ce cuceriri, ce progrese a făcut, o știe lumea și țara, o știe și o simte fiecare Român.

»Acest steag l'am adus aici în mijlocul vostru, iubiți frați și iubite surori, acest steag îl ridicăm azi și sub acest steag vê rugăm sê vê înrolați cu toții, apoi veniți sê chibzuim, cum sê-l putem ridica tot mai sus, cum sê-l asigurăm urmașilor nostri mai cu temeiu și cum sê ne înșirăm la munca ce ne așteaptă, mai cu vrednicie!

»Adunarea generală presentă o declar de deschisă!«

Acest cuvênt de deschidere a fost primit cu vii aclamațiuni.

După aceea s'a ridicat dl protopop local *Avran S. Pêcurariu* și cu cuvinte călduroase a rêspuns dlui președinte, bineventând și salutând comitetul și adunarea generală și vorbind despre scopul mărej ce-l urmărește »Asociațiunea«.

După terminarea vorbirii s'a cetit lista membrilor, de pe teritorul despărțemêntului.

Apoi la propunerea dlui *Dr. Alex. L. Hosszu* sê aleg pentru verificarea procesului verbal domnii *Avram Pêcurariu*, protopop, și *Nicolae Muntean*, preot gr.-cat. în Dobra.

Urmează cetirea raportului secretariului dela ultima adunare generală din Certej, în care dl raportor relevează activitatea despărțemêntului și între altele spune, că »Asociațiunea« este învitată la Deva pe 27—28 August și că comitetul cercual încă a dat mână de ajutor comitetului arangiator.

După aceea se cetește raportul cassarului și sê aleg comisiunile pentru înscrierea membrilor noi și pentru controlarea raporturilor.

In comisiunea pentru înscrierea membrilor noi sunt aleși: dnii *Iosif Morar*, protopop în Dobra și dl *Ladislau Oltean*.

In comisiunea pentru controlarea raporturilor presentate sê aleg: dnii *Serafin Olariu*, preot în Branișca și *F. Budiu*, comersant în Zam; ear' dl preș. suspendează ședința pe 10 minute.

După redeschiderea ședinței comisiunile își dau raporturile lor, din cari reese că toate sunt aflate în ordine și că s'au înscris mai mulți membri, ba chiar și dintre țărani s'au înscris membrii ajutători.

La rugarea dlui *S. Olariu*, dl președințe dă o deslușire despre depositul de 214 fl. 44 cr. al despărțemêntului, făcêndu-i totodată și istoricul.

Pe urmă aduce la cunoștință adunării, că adunarea gen. a »Asociațiunii« se va ține ștan la Deva și își exprimă dorința și totodată roagă pe dnii protopopi și preoți, ca sê stărue în comunele lor, ca la adunarea gen. din Deva sê se presinte cât de mulți țărani, fiind proiectată și o sêrbare poporală; ear' ca delegați pentru adunarea gen. se aleg dnii *A. Păcurariu* și *F. Budiu*.

Fiind ordinea de zi exhauriată, dl președinte prin o vorbire călduroasă mulțămește celor presenți pentru interesul ce-'l arată față de »Asociațiune« și încheie adunarea generală.

La banchetul, ce a urmat, a fost peste 60 de tacâmuri; toaste însê s'au ținut numai 3 și anume: dl *F. Hosszu-Longin*, directorul despărț. a toastat pentru înflorirea »Asociațiunii« și pentru comitetul central; dl protopop local pentru dl F. Hosszu-Longin, ca director al despărț. și pentru prea stimata sa soție, care ca presidentă a »Reuniunii fem. rom. din com. Hunedoarei« încă muncește cu abnegațiune pentru înaintarea culturală a neamului nostru, ear' în urmă dl *N. Muntean* o toastat pentru Ilieni, cari s'au purtat atât de brav cu această ocasiune.

După banchet am avut fericirea de a admira petrecerea țêrănimii în curtea hotelului.

Sara a fost concert, la care a debutat și un cor compus din tinerimea studioasă din jur, între cari mulți teologi din Sibiiu și studenți din Brașov și Deva. Concertul s'a deschis cu »Cântecul de jertfă« de Beethoven, executat de cor. După aceea a urmat un solo de violină a dlui *I. Cl. Iuga*, stud. abs. din Brașov, fiind acompaniat la pian de dl *G. Șorban*, conservatorist din Viena.

Mult a plăcut publicului și cântecul »Cucuruz cu frunza 'n sus« de G. Șorban, care la dorința publicului a fost repetat.

Culmea concertului a fost frumoasa »fantasie pe motive românești«, executată și compusă totodată de dl G. Șorban. Executarea artistică și frumoasă a acestui punct din partea tinêrului artist Șorban a fost rêspătită cu furtunoase aplause din partea publicului și cu un frumos buchet de flori: ear' dl Șorban a trebuit sê mai cânte 2 piese la dorința generală. Cuartetul executat după aceasta, o composiție a dlui Șorban, încă a plăcut foarte mult publicului.

Declamațiunea serioasă a dlor *P. Vasilon* și *N. Neamț*, încă a succes, dar' daclamațiunea comică a dlui *E. Sêrb* a lăsat mult de dorit.

Prin cuartetul »Sună buciumul d'alarmă« s'a încheiat concertul. Dl dirigent al corului, teologul *Șuiagă*, s'a arătat, ca un dibaci conducêtor de cor.

După concert a urmat dans, la care a fost o animație foarte mare. Cuadrilul a fost dansat de peste 40 de părechi și poate ar fi fost jucat și de mai multe, dar' sala a fost foarte mică și neacomodată pentru un public mare.

Intre dame am observat pe doamnele: Elena Pop Hosszu-L. din Deva; Pêcurariu, Șerban, Orbonaș și Fărcaș din Ilia; Leșnican din Dobra; Dragomir din Gurasada și altele. Ear' dintre drăgălașele d-șoare: D-șoara Flora Șorban din Gherla; d-șoarele: Victoria

---

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

Discursul președintelui Iosif Vulcan

la deschiderea adunării generale din Sêliște a Societății pentru fond de teatru român la 18|30 Iulie 1899.

Onorabilă adunare generală!

Gândul care trebue sê ne stăpânească totdeauna, în viața familiară și obștească, în cercuri mai restrînse și 'n întruniri de-ale fruntașilor, este dorul de-a ne ridica națiunea.

Câte doruri are sufletul omenesc, nici unul nu este atât de frumos și atât de sfânt ca și acesta; căci nu poate fi mai mărej, decât a-ți servi mama, a-ți face datoria de fiiu credincios al ei: iubindu-o cu evlavie, ocrotindu-o de toate relele și făcêndu-i un traiu priincios, de care sê vê puteți bucura împreună.

Dragostea mamei pentru copilul ei este cea mai puternică și cea mai trainică din toate simțirile câte a sădit firea în inima omenească. Incepe de odată cu nașterea noastră și nu ne părăsește decât la cea din urmă suflare a ei. Celelalte doruri, toate sunt vremelnice și trecêtoare. Se ivesc, ne înalță în lumi închipuite, apoi încetul cu încetul aripile slăbesc, sborul lâncezește și în cele din urmă se sting și pier par'că nici n'ar fi fost.

Dorul măririi te încălzește numai până ce ai atins culmea, apoi strălucirea ei îți pare orbitoare și sgomotul obositor; dorul bogăției, dacă'l vezi împlinit, nu te mai îndestulește, îți deșteaptă ear alte dorințe și ești vecînic nemulțumit; dorul frumsețej, care ademenește atâtea inimi tinere, cu trecerea anilor se duce și el; dorul dragostei atât de dogoritor la început, cu timpul scade, se potolește și de multe ori recește cu totul: numai dorul mamei nu trece, nu încetează nici odată; numai acela ne luminează necontenit, veghiând cu atâta bucurie la leagânul nostru, cu câtă însuflețire ne încunună fruntea în luptele vieții, cu câtă duioșie ne leagă ranele, cu câtă compătimire ne mângâe în dureri și cu câtă sfințenie ne ține pururea arzêndă candela amintirii jelitoare și nemângâiate.

A nu-ți iubi mama, este cel mai mare pêcat; a o părăsi și chiar a te lăpêda de ea, tocmai în vremuri de primejdie, este cea mai murdară ticăloșie; a-ți ridica pumnul asupra ei, este a te dobori mai jos de fiarele sêlbatece.

Mama noastră a tuturora e națiunea: o vrednică mamă, care a îndurat mii de suferințe; iubitoare și bună, care și-a pus în cumpênă pentru noi toate podoabele; de neam mare, căci e odrasla gintei latine, din care și-a adus comori de însușiri, neprețuite, ce alții n'au. A fi vlăstarii ei, e mândria noastră. A o iubi și a jertfi pentru ea tot, chiar și vieața, e datoria noastră de oameni cinstiți.

Eată cuvêntul pentru care Românul își iubește neamul, cuvêntul pentru care e dator sê-l iubească și pentru care disprețuește orice momeli și nu-i pasă de câte pedeci i-s'ar pune în calea acestei iubiri.

Dragostea de neam a fost din moși-strămoși chiagul vieții noastre naționale. Ea ne-a scăpat din urgiile veacurilor trecute; ea ne e și acuma steaua conducêtoare pe calea vieții; tot ea are sê rêmâie în veci farmecul, care ne domnește inima și ne robește sufletul.

Poți sê fii cât de sêrbătorit: departe de neamul têu, de vatra ta, deodată te trezești că ți-s'a urît de toate; tămâiarea nu-ți mai face plăcere, pompa nu te mai farmecă și afli că împresorat de comorile tale, ești sêrac, căci inima ți goală; că în mijlocul veseliilor sgomotoase, sufletul têu tace nepăsător, că între cei-ce te omoară cu dragostea lor, te simți atât de strêin, atât de trist. In momentele acelea te apucă urîtul, care te usucă ziua-noaptea și-ți deșteaptă un dor ce-ți mistue toată ființa: dorul de neamul têu, de vatra ta, care te-a născut și unde ai fost atât de fericit. Și dorul te mână sê te scapi de tot ce ai agonisit, sê lași pompă și mărire în plata Domnului: sê te rentorci acasă, de unde ai plecat în lume, sêrac cum ai venit, dar' cu credința sê găsești acolo o comoară mult mai prețioasă, mulțumirea, care sê înaurească amurgul zilelor și sê-ți redea fericirea pe care ai perdut-o. Căci nu este în lume fericire decât numai în sinul neamului têu și nu-i pe pământ neam atât de vrednic ca neamul din care te tragi; limbă dulce și armonioasă, ca limba maicei tale; oraș atât de frumos ca sătuțul în care ai vêzut lumina zilei și unde ai copilărit; loc sfânt, ca și caminul părintesc căruia te închini smerit.

Această simțire are o putere supra-omenească, o putere care ne copleșește sufletul și ne subjugă mintea, o putere care dă sbor nădejdei și curagiu voinței noastre, o putere căreia ne supunem cu fală. Puterea aceasta se numește *conștiința națională*.

Conștiința națională ne spune ce suntem și ce trebue sê fim; ea ne deșteaptă mândria de neamul din care ne tragem și ne arată ce avem sê facem ca fii vrednici ai neamului; ea ne învață sê ne iubim graiul, obiceiurile, portul și tot ce-i al nostru: sê nu le dăm pe câte comori sunt în lume; ea ne dă curagiul, ba chiar ne poruncește, sê ne înfățoșăm totdeauna și pretutindeni ceea-ce suntem, ceea-ce vrem sê rêmânem.

Istoria veacurilor ne e mărturie, că poporul cu conștiință națională n'are sê se teamă de nimic. Poți sê-l izbești cât de crud, tot n'ai sê-l strivești; poți sê-i pui câte stavile, tot n'ai sê împedeci înaintarea lui; poți sê-l nedreptățești cât de volnic, tot n'ai sê poți opri avêntul lui: căci conștiința națională e scutul care-l apêră și tăria care-l scoate biruitor din toate primejdiile.

Volnicia poate sê-'i răpească tot, sê-'l facă rob, sê-'i stingă chiar vieața; dar' nu-'i putere în lume, care sê-i cuprindă inima și sufletul, care sê-i nădușe simțirea și sê-i sugrume conștiința națională.

*

și Senefta Popovici, Cornelia Neamț din Leșnic; Agaftia Ardelean din Deva; Valeria Sinca din Batiz, Constanța Papp, Silvia Muntean și M. Szvoboda din Ilia; Constanța Dănilă din Hunedoara; Aurelia Comloși din Dobra; Aurelia Luch din Cărmăzănești și altele pe cari nu mi-le-am putut însemna.

Nu mĕ pot depărta de pe aceste locuri, fără a-'mi exprima gratulările mele bravilor Români de pe Murĕș, cari conștii de originea lor măreață au știut arăta strĕinilor de ce e capabilă »Virtus Romana«.

Bravo traților Murĕșeni! Inainte! Sic itur ad astra! *Un Someșan.*

Instalarea Episcopului Iosif Goldiș.

Duminecă înainte de ameazi a plecat dela Oradea-mere P. S. S. Părintele Iosif Goldiș, însoțit de o suită numĕroasă și aleasă.

In tot drumul spre Arad, pe la gări a fost întimpinat de fruntașii comunelor, în frunte cu preoții lor, cari îl bineventau și cărora P. S. S. le mulțumia adânc mișcat de ovațiunile ce i-se făceau.

Le gara din Arad i-s'au făcut cele mai mărețe ovațiuni. Tot ce diecesa a avut mai distins, s'a grăbit a-'l întimpina pe noul Episcop, la noua sa reședință.

Cuvêntul de bineventare l'a ținut dl *Dr. N. Oncu.* Extragem din el următoarele:

...Aduceți-Vĕ necontenit aminte, că ați eșit din popor, din coliba țĕranului nostru român, aduceți-Vĕ aminte, că astăzi, încunjurat de atâta mulțime și atâta însuflețire a clerului și poporului, din această colibă întrați acuma în palatul episcopal, aduceți-vĕ aminte de dorul, de dragostea și de jertfele ce le-a adus și le aduce acest popor, pentru ființa sa, pentru cultura sa și pentru biserica sa strĕbună, aduceți-Vĕ aminte de căldura și de entusiasmul și de focul sacru și nestins, ce arde în sufletul acelui popor pentru coliba sa, pentru moșia sa, pentru patria, țeara sa, pentru credința și limba sa, aduceți-Vĕ aminte că biserica noastră națională și poporul nostru românesc una este, și în îndeplinirea acestei sfinte misiuni, și în fața acestei icoane de vieață, de credință și de speranță a poporului nostru, Vĕ rugăm, și rugăm' pe D-zeul Atotputernic sĕ Vĕ lumineze mintea cu lumina adevĕrului, sĕ Vĕ povățuească pașii pe cărările cele drepte, sĕ Vĕ dăruiască lungime de zile și bogăție de puteri ca drept îndreptând cuvêntul adevĕrului, din plin sĕ jertfiți tot gândul, și tot sufletul, și toată clipita vieții pentru mărirea acestei biserici, și pentru binele, bunăstarea, și progresele acestui popor, care V'a ales și Vĕ aclama de Păstor al seu...

P. S. S. a rĕspuns apoi mulțumind lui D-zeu, că i-a dat sĕ ajungă o zi atât de mare și mulțumind și poporului, care prin glasul dlui Oncu îi manifestă o dragoste atât de mare, a zis: »Din popor eșit, pentru popor voiu trăi și tare în credință, ajutat de atâția fruntași, fii nobili ai bisericii, am nădejdea că voiu putea corĕspunde înaltei chemări la care m'ați ridicat și primind cu adâncă mulțumire omagiile de azi, vĕ cer tot spriginul pentru lupta sfânta ce în viitor, potrivit sinodalității bisericii noastre naționale, împreună vom fi chemați se ducem pentru a bisericii înălțare și a neamului bine«.

Protonotarul Institoris îl salută în numele orașului.

P. S. S. episcopul mulțumește și accentuează că vine în mijlocul acelor cetățeni, cu care în pace și armonie a trăit cea mai mare parte a vieții sale.

După aceea au plecat apoi cu toții spre oraș.

In frunte mergea trăsura dlor R. Ciorogar și S. Raicu, conducĕtorii banderiului. Au urmat apoi peste 714 călăreți, în costume pitorești de călușeri, cu brâu și eșarpă tricolor. Pe steagul albastru ce purtau, era inscripția: »Trăească Episcopul Goldiș!«

După călăreți a urmat trăsurile cu comitetul de primire, ear' după acestia garda de onoare a P. S. Sale, și însași trăsura în care era Episcopul, trăsură trasă de patru cai suri și bogat împodobiți. După acestia ca la 12.000 țerani din toate comunele din jur.

Ajunși în alea vechei promenade, elevii școalelor confesionale au făcut spalir, aruncând buchete de flori înaintea Episcopului. Casele de pe stradele pe unde trecea, erau toate împodobite și ferestrile lor pline de lume.

Ajunși în piața Tökŏli, o altă mare de oameni se presenta ochilor. Erau ca la 4000 de Aradani.

In ușa bisericii Episcopul a fost primit de protopopul Moise Bocșan, asistat de preoții T. Vațian și Bodea.

După vorbirea rostită de dl Bocșan rĕspunde P. S. S. și apoi se duce la pristol, făcêndu-și rugăciunea, plecând apoi spre reședință, unde a fost bineventat de dl archimandrit *Augustin Hamzea.*

Seara a fost retragere cu torțe.

Luni a sosit la Arad și P. S. S. Episcopul *Nicolae Popea,* însoțit de archimandritul Musta și protopopul Orșovei, dl M. Popovici.

Marți apoi s'a făcut adevĕrata instalare, cu pompă mare.

După ameazi la 2 ore s'a dat un banchet, ear' seara a avut loc concertul.

Adunarea dela Sĕliște.

Evenimentele petrecute în zilele de 30 și 31 Iulie n. a. c. la Sĕliște, au făcut ca aceste zile sĕ fie zile de sĕrbătoare, zile de însuflețire națională, nu numai pentru cei-ce au grăbit a lua parte la adunarea generală a fondului de teatru național român, ținută anul acesta la Sĕliște, dar' pentru toți Românii de pretutindenea.

Mai însemnate și memorabile vor rĕmânea ele pentru înșiși locuitorii comunei, cari nicicând nu și-au manifestat într'un chip mai demn simțul național și dragostea frățească de care sunt conduși față de tot ce e românesc și spre binele neamului lor.

Și sunt mândri bravii Sĕlișteni de succece l'au avut, și mândri trebue sĕ fim și noi cu toții de el, deoare-ce acela nu este numai al lor, ci al nostru al tuturor.

Eram dinainte convinși, că comitetul „Societății pentru fond de teatru național" va duce cu sine cele mai plăcute suveniri din Sĕliște. Și nu ne-am înșelat în convingerea noastră. Deoare-ce primirea ce i-s'a făcut, și succesul material și moral ce l'a avut, a întrecut toate așteptările noastre.

Cu un cuvênt, toate cele petrecute în zilele sus numite la Sĕliște numai de laudă și cinste le poate servì locuitorilor ei, și de îndemn altor orașe, cărora li-se va da prilegiu a primì în mijlocul lor această societate.

Eată, pe scurt, cum au decurs acele sĕrbări:

Sâmbătă seara la 7 ore a sosit comitetul, în frunte cu președintele societății, dl Iosif Vulcan. Primirea la gară a fost una dintre cele mai grandioase.

Primarul comunei, dl *Iordache Roșca,* l'a întimpinat cu o scurtă dar' călduroasă vorbire, căreia i-a mulțumit președintele foarte emoționat.

După aceea a avut loc seara de cunoștință, care a decurs foarte animată, luând parte lume foarte multă.

Duminecă înainte de ameazi, la 11 ore, după serviciul divin obicinuit, s'a ținut în sala cea mare a școalei I. ședință.

Discursul de deschidere, căreia îi dăm loc la foița noastră, a fost ținut de dl președinte *Iosif Vulcan,* căruia i-a rĕspuns în numele Sĕliștenilor dl *P. Drăghits,* protopretor.

Pentru prima-dată a fost representat cu această ocasiune și comitetul „Asociațiunii", prin dnii *Zaharie Boiu* și *Dr. Diaconovich.* Cel dintâiu salută adunarea și-'i dorește prosperarea, rĕspunzêndu-'i dl Vulcan.

Urmează apoi cetirea raportului general despre activitatea comitetului și al cassarului, din care reiese, că averea societății a fost la 13 Iulie n. a. c. de 127.104 fl. 68 cr.

S'a ales apoi o comisiune pentru înscrierea de membri noi.

După acestea s'a dat cetire depeșilor de salutare, căreia i-a urmat apoi cetirea unei disertații de dl *Petra-Petrescu,* din partea dlui *George Stoica,* despre juneța lui Eminescu.

Finîndu-se disertația s'au împrăștiat apoi cu toții, ca din nou sĕ se întrunească la banchet, care s'a dat în pavilonul elvețian. Au luat parte peste 200 persoane. Toastele încă n'au lipsit.

Ridicându-se masa, s'au dus cu toții ca sĕ privească expoșiția, ce au arangiat-o Sĕlișteneele.

La 8 ore seara s'a dat concertul „Reuniunii române de cântări din Sĕliște", luând parte aproape la 400 persoane. Toți membrii Reuniunii au fost îmbrăcați în pitorescul costum sĕlișt enesc, asemenea și coristele, ceea-ce a plăcut foarte mult publicului.

După concert a avut loc producțiunea teatrală. S'a predat piesa *„Idil la țeară".*

Atât concertul cât și teatrul au reușit foarte bine.

S'a început apoi adevĕrata petrecere: dansul, care a durat până în ziuă albă.

Luni la orele 10 și jumĕtate s'a ținut a doua ședință.

La ordinea zilei rapoartele comisiunilor și darea absolutorului comitetului executiv.

Dl I. Herția referează, că diferitele taxe de membri și contribuirile pe liste ce s'au făcut în zilele acelea, se urcă la suma de 1447 fl. 29 cr. și 121 lei.

Ca membri fundatori s'au înscris dnii: Dr. Z. Chirtop, adv., Dr. N. Vecerdea, comuna politică Sĕliște, Gurarîu și Galeș, și banca din Sĕliște; de membri ordinari pe vieață Dr. V. Bologa, I. M. Moldovan, Dr. I. Cristea, N. Henția, Iord. Roșca Căpitanu, P. I. Comșa, Vulcu, Oncescu.

Locul pentru ținerea viitoarei adunări generale s'a statorit Abrudul.

Pe la ora 1 d. a. președintele Iosif Vulcan închide ședința prin o emoționată vorbire, căruia îi rĕspunde dl Dr. Calefariu.

La 3 ore s'a început petrecerea poporală dela Netedu, care, din causa ploii ce a început a curge, a durat numai până la 6 ore, și astfel au fost siliți sĕ o întrerupă, dar' ea a fost continuată în pavilonul elvețian până târziu noaptea, cu aceeași animație, cu care a fost început și șirul festivităților.

Convocare.

Prin aceasta se convoacă adunarea cercuală ordinară a despărțĕmêntului X. Brad al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, pe Duminecă în 1/13 August a. c. în comuna Rișca.

La această adunare sunt poftiți membrii și toți binevoitorii și spriginitorii acestei instituțiuni culturale.

OBIECTE:

1. Deschiderea adunării la $10^1/_2$ ore a. m. în biserica gr.-or. din loc. 2. Raportul comitetului despre activitatea sa în anul 1899 și despre starea despărțĕmêntului. 3. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea raportului. 4. Inscrierea de membrii noi și încasarea taxelor dela membrii vechi și noi. 5. Cetirea disertațiunilor cari sunt a sĕ însinua cu 2 zile mai nainte la directorul despărțĕmêntului. 6. Raportul comisiunei pentru censurarea raportului comitetului. 7. Alegerea alor 2 delegați pentru adunarea generală a asociațiunei din acest an, ce se va ținea în orașul Deva. 8. Alte afaceri cari cad în sfera de competență a adunării. 9. Dispositiunii pentru verificarea protocolului. 10. Incheierea adunării.

Din ședința comitetului central ținută în Brad la 17/29 Iulie 1899.

Vasiliu Damian, *președ.* ***Georgiu Părău,*** *not. subst.*

Pasivitatea noastră.

Din cele întêmplate Sâmbăta și Dumineca trecută la Hațeg, se poate vedea, cât de mult inteligința și poporul român din acele părți știu sĕ aprețieze pasivitatea noastră.

Li-s'a dat prilegiu ca sĕ dovedească aceasta, două evenimente ce s'au petrecut acolo în numitele zile.

Sâmbătă a fost alegerea de deputat dietal al cercului Hațeg, ales fiind *Ponori Sándor,* cu unanimitate de voturi. N'am avea nimic de zis contra acestei alegeri, dacă ea ar fi fost sĕvîrșită numai de Maghiari. Trebue însĕ cu durere sĕ constatăm, că au grăbit a-'și da voturile și a duce și pe țeranii de prin comune, mai mulți preoți români, cari punêndu-se în fruntea poporului, sbierau din toată puterea plămânilor lor la „iljen"-uri, încât credeai că se sgudue întreg vĕzduchul dimpreună cu toți munții ce-i încunjoară.

Și cum nu, când datu-li-s'a la toți câte 2 fl. și câte un papricaș patriotic.

Durere și amărîciune ne cuprinde sufletele, când ne cugetăm la cele petrecute cu acea ocasiune, de către preoții români din jurul Hațegului.

Oare aceasta vĕ este chemarea, stimaților? Astfel știți DV. apreția pasivitatea și conclusele aduse de conferențele noastre naționale?

Dar' — pardon! era sĕ vĕ învinovițăm fără nici un temeiu, deoare-ce îndată a doua zi, Duminecă, cu ocasiunea adunării despărțĕmêntului VII. al »Asociațiunii« ținută la Hațeg, ați dovedit că o știți apreția, ne luând aproape nici unul parte la acea adunare.

De altcum nici nu e mirare, căci doar' nu puteți servì totodată și Ma-

---

Datoria fruntașilor ori-cărui neam este dară a deștepta, a înrădăcina și a desvolta conștiința națională. O muncă aceasta la care trebuie sĕ ia parte toți, câți țin sĕ fie vrednici de cinstea obștească, dând cea mai bună parte a puterii lor. Și cine este acela, care s'ar retrage când mama, când națiunea, îi cere spriginul? Nu-'i datorie mai sfântă decât aceea față de sângele tĕu; nu-'i mulțumire mai dulce, decât aceea că ți-ai împlinit aceasta datorie; și nu-'i mândrie mai naltă, decât aceea că și tu ți-ai dat ajutorul la ridicarea neamului tĕu.

Aceasta uriașă și dumnezeiasă muncă, ce frământă neamurile, se face prin rĕspândirea culturei. Cultură de jos și până sus, iată temelia cea mai tare pentru a se clădi pe ea viitorul unei națiuni. Cultură, iată ce avem sĕ propoveduim noi nencetat.

Cultura însĕ numai atuncia poate sĕ pĕtrundă în mĕduva ființei poporului, numai atuncia poate sĕ prindă acolo rădăcini vênjoase: dacă e potrivită firei lui, felului sĕu de cugetare, trebuințelor sale și traiului seu.

Ori-ce încercare de a-i impune altă cultură, e numai o perdere de timp și de parale, o siluire păgubitoare, care-ți amețește capul și 'n cele din urmă te alegi cu nimica; întocmai precum nu poți sămĕnă ori-ce sămênță în ori-ce pămênt, căci aceasta nu încolțește sămênța și în loc de rodul dorit — te trezești cu polomidă, știr și scăeți...

Prin urmare, singura cultură priincioasă pentru un popor, menită sĕ-'i între în fire, singura pe care o pricepe și care poate sĕ-'l ridice, este cultura națională.

Cultură națională! Aceste sunt cuvintele ce popoarele tinere au sĕ le scrie pe steagul cu care pornesc în marea mișcare a renașterii lor culturale. Acesta e și steagul nostru.

Sĕ facem dar' acestui steag un loc de cinste în cercul familiei noastre; sĕ-'l atîrnăm de amvonul bisericii; sĕ-'l așezăm pe catedra școalei; sĕ-'l înnălțăm în fruntea teatrului; fâlfăitul lui sĕ însuflețească pe poeții nostri și pe toți cei-ce țin în mână condeiul, penelul și dalta; sĕ-'l ducem în toate petrecerile noastre; sĕ-'l purtăm tot în sufletul nostru ori unde am merge și ori-ce am face; sĕ-'l arborăm pe piscul munților, sĕ-'l vază toți din toate părțile și sĕ se adune sub el; pentru el sĕ trăim și sĕ murim; și murind, sĕ lăsăm cu limbă de moarte urmașilor nostri: sĕ-'i rĕmâie vecinic credincioși.

Mărețul priveliște aceasta vĕzêndu-pe toți la lucru pentru cultura națională.

Infățișarea satelor de-odată se schimbă. Casa cea mai frumoasă e școala, o droaie de copii întră vesel, întimpinați de învĕțători harnici. Flăcăii cetesc gazete și bĕtrânii ascultă. Bărbații se duc în biblioteca ambulantă sĕ-'și ceară cărți de cetit, scrise anume pentru popor. Fetele și nevestele lucrează pentru expoșiție, sub conducerea unei coconițe eșită din internat. Ear' colo este o întrunire culturală; un tinĕr dela universitate, care-'și face vacanțele 'n sat, ține poporului prelegere din cele ce-a învĕțat la școli.

La orașe fruntașii, ca niște frați de cruce, dau umĕr la umĕr și propășirea face minuni. Vorba ce-i conduce este: »Totul pentru cultura națională«. In fiecare casă cel puțin câte un ziar românesc. In deosebi damele spriginesc călduros literatura națională. Ear' casinele toate au câte o bibliotecă în care găsești toate scrierile bune românești.

La ușa bisericilor este o cutie, cu inscripția: »Pentru cultura națională«; unde fiecare aruncă bucuros obolul sĕu. In școli altă cutie, spre același scop, în care băeții și fetițele cu fericire își pun bănuții. In familii tot asemenea cutii te 'ntimpină; și cine ar putea refusa pe cocoana, când te pottește sĕ dăruiești ceva!? Te duci la restauranturi ori la oteluri românești, pretutindeni găsești pe masă cutie. Burlacii, cari n'au nici casă nici masă, dar' se întrunesc totdeauna la același birt, și-au pus și ei în mijlocul mesei o astfel de cutie, ca sĕ aibă între dînșii un altar, la care sĕ se închine și care sĕ le facă bucurie.

Și nu este nici o petrecere, unde șăgalnice fete cu ochi seducĕtori sĕ nu te supună unui plăcut bir pentru cutie.

Și nu este nici o nuntă, în care »jocul mireseі« sĕ nu se danseze pentru cutiea culturei naționale.

Și nu este nici un botez fără aceasta cutie. Se și umple cu vêrf; părinții, nănașii, ba și frățiorii, toți cinstesc cu plăcere...

Și astfel unii dându-'și talantul, alții obolul sau brațul: tinerimea cu rîvnă călcând în urma înaintașilor obosiți, — norii vremii posomorîte se risipesc și se ivește curcubeul unui viitor senin.

La zarea lui îmi pare că vĕd ridicându-se ca din povești și Teatrul Românesc...

Și cuprins de-o negrăită fericire, ca cel ce și-a vĕzut visul cu ochii, cad în genunchi tremurând și 'nalț spre cer glasul meu slăbit:

— Acum slobozește, Doamne, pe robul tĕu...

*

Salutându-vĕ cu stimă și dragoste frățească, deschid adunarea generală!

ghiarilor și și Românilor. Mai bine ați ținut a servì celor dintâiu, căci doar' din sudoarea acelora trăiți, ear' nu a celor din urmă.

Va să zică la DV. pasivitatea e de-a 'ndoasele. O țineți aceasta față de lucrurile românești, folositoare neamului din care faceți parte, și o abandonați față de cele maghiare.

Oare nu vi-se roșește fața de rușinea ce o faceți și nu vă mustră conștiința de pĕcatul ce-'l sĕvîrșiți cu astfel de proceduri?

Și pentru-ca lumea să vĕ cunoască și să vĕ disprețuiască, ca pe niște oi rătăcite, lăsăm să vĕ urmeze și numele la toți câți ați luat parte la tămbălăul maghiar: Eată-le: Drăghici Alic (Rîu-Bărbat), Bora (Petroș), Ilca (Totești), Poganu (Pâclișa), Jiga (Livadia), Todoran (Jiu-Mățești-Paroșeni), Preda (Petrila), Voin (Bar), Mihăilescu (Rîu-Alb), Mihăescu (Ciupea), I. Suciu (Galați), Dionisiu Ungur (Rea), Munteanu (Feder), Beniamin Suciu (Sierel), Pavel Pop (Paroș), Lăscuț Nandra (Băiești) toți preoți, ear' dintre învĕțători următorii: Moș (Rîu-Alb), Pasca (Zeicani) și I. Popescu (Totești).

Acestora nu numai că nu li-a fost rușine de lucrul ce l'au făcut, dar' admoniați fiind din partea unui inteligent, adevĕrat Român, au rĕspus că dînșii chiar și dacă vor fi dați publicității, nu mult le pasă.

Nu mult ne ocupăm deci de ei, ci îi lăsăm să-'i judece publicul și ceialalți frați preoți ai lor, dar' îi asigurăm, că va veni vremea, când își vor lua rĕsplata cuvenită dela înșiși acei poporeni ai lor, pe cari i-au dus să-'i facă de rușine.

Al doilea fluer al lui Iancu.

In sfîrșit s'a dat și de urma fluerului al doilea al lui Iancu. El se află la dl Samuil Borbely, de present dirigent al preparandiei de stat din Cristurul-sĕcuiesc.

Dl Gravil Trifu, profesor în pensiune, a primit dela dl Borbely următoarele șire despre istoria fluerului al doilea:

»Am un fluer, o pipă de lemn primitiv tăiată și un șir de scrisoare dela Iancu. Acestea le-am primit eu din mâna lui Iancu. Ca student tinĕr petrecusem adecă anii școlari 1864/5 și 1865/6, ca instructor lângă copiii inspectorului de steamp (sdrobitor de petristute de aur) Iosif Veress în Gura-Roșiei. Ajungând pe acolo am dorit să vĕd și să cunosc pe Iancu, și în Decemvrie 1864, cu ocasiunea tîrgului de țeară din Abrud, l'am și cunoscut. Umbla prin tîrg. Eram mai mulți, l'am chiemat în casină, l'am poftit cu noi la masă și l'am înduplecat să se lase a fi fotografat. In vecini era un fotograf ambulant și acela tăcu cu de grabă fotografia. Așa știu că aceasta este cea dintâiu fotografie a lui Iancu: e fotrogafat șezând, cu bunda întoarsă pe dos, pălăria îndoită și cu pipa cu țave lungă în mână. Tot acest fotograf a fotografat în primăvara următoare a doua oară pe Iancu. Această posă îl arată stând, cu fluer la gură, și este mai bună decât cea de mai înainte. Aceasta am vĕzut-o reprodusă și în Nr. 30 din anul 1880 al lui »Vasárnapi-Ujság«.

Spune apoi, că avĕnd cunoștință cu Iancu, care mergea adeseori pe la Gura-Roșii, îl întîlni odată la o ospĕtărie, unde retrăgându-se amĕndoi într'o odaie laterală, Iancu »îi povesti multe lucruri interesante despre revoluție și despre sine«. Aci, în decursul vorbirii, Iancu cita și un proverb latin, pe care, la rugarea dlui Borbely, îl scrise pe o hârtie, și acesta este șirul de scrisoare, pe care îl are până azi dl Borbely dela Iancu.

Tot în acest local dl Borbely ceru dela Iancu fluerul »drept suvenire«, ear' Iancu »îl dădu bucuros« zicĕnd: »las că-mi procur eu altul«. In fine dl Borbely își încheie scrisoarea astfel:

»De poți să iei foloase acestor comunicate, folosește-le după plac. Despre una te asigur, că ce-ți scriu este adevĕr, garantez cu cuvêntul meu de onoare despre toate aci scrise.

»Dacă știam atunci, că obiectele acestea vor avea valoare cândva, nu numai pentru mine, ci vor fi relicvii prețioase pentru Români, autenticam identitatea lor prin Iancu însuși. Dar' nici nu mi-a trecut prin minte așa ceva, altcum îl rugam să-mi subscrie barĕm proverbul latinesc«.

La acestea, dl Trifu adauge din partea d-sale următoarele:

Atâta îmi scrie fostul coleg în cestiunea asta. L'am întrebat ulterior, dacă n'ar fi aplecat a da aceste obiecte celor ce le adună, d. e. dlui Iosif Sterca Șiuluțiu. Primind rĕspuns favorabil, nu voiu întârzia a face cunoscut dlui Iosif Șterca Șuluțiu.

Conferența interparlamentară și Românii.

Sub titlul de mai sus, »Bud. Hirlap« dela 27 Iulie n. a. c. scrie următoarele:

Membrii parlamentului român vor aduce în discuție și chestia națională. Scopul lor este, ca să astupe ruptura, ce li-au causat-o la conferența din Brüssel Apponyi și Jókai. In fruntea acțiunii deputaților români, stă și acum, ca și înainte, președintele de odinioară al Ligei, dl V. A. Urechiă, care de luni de zile stă în relațiuni cu acei membrii francezi și italieni ai conferenței, cari totdeauna au fost gata să sprigineasscă chestia română. Marchisul Pandolfi și fostul ministru francez de justiție Trarieux sunt deciși a face totul, ca chestia română cu această ocasiune să ajungă în discuție.

Pe lângă aceasta Românii se nisuesc a câștiga pe partea lor și vre-o câțiva membri germani ai conferenței.

Această nouă acțiune, după-cum se vede, este pusă la cale de partidul liberal, și încă de drapeliști, partisanii dlui Aurelian. De fapt scopul lor e, ca această chestie din nou să o folosască de armă partidul liberal, fiindcă până-ce majoritatea acestui partid, condusă de dl Sturdza, s'a compromis în chestia aceasta, până atunci lor li-a succes a-'și apĕra reputația într'însa.

»Drapelul«, foaia oficială a acestei grupări parlamentare, într'unul din nrii sei din urmă, scrie următoarele: »Chestia fraților nostri subjugați va ajunge de sigur în discuție la conferența interparlamentară. Ecoul acela mare, pe care chestia română l'a produs în opinia publică europeană, este a se datora în cea mai mare parte acelei împregiurări, că au adus-o în discuție în conferența interparlamentară. Nu știm ce vor face cu această ocasiune Maghiarii și dintre dînșii cine și ce fel de influență vor avea în Cristiania, dar' suntem convinși că simțul acela de dreptate și umanitate, de care sunt conduși membrii conferenței, ne îndreptățește a privì cu încredere în această încercare, pe care o vor face membrii români«.

Se poate, ca acțiunea plănuită a Românilor să se înfunde și de astă-dată, deoare-ce în politică drumul dela plan până la fapt e foarte lung, dar' nu strică, ca grupul maghiar să fie treaz și de astă-dată, încheie »B. H.«

Știri Politice

Încă 20 de regimente.

Abia s'a încheiat conferența de pace, și roadele ei se și arată. Prin cercurile competente militare din Viena se ia deja de împlinit faptul, că armata austro-ungară se va înmulți încă cu 20 de regimente de infanterie.

*

Sĕrbarea Petőfi.

La 30 Iulie n. a. c. s'a ținut la Sighișoara, din incidentul aniversării de 50 ani dela moartea poetului maghiar Petőfi, un mare tămbălău patriotic. Foile maghiare ocupându-se cu această sĕrbare, spun că au luat parte la ea, afară de Români, toate celelalte naționalități din patrie și și-au dat mână frățească, bucurându-se de libertatea comună.

NOUTĂȚI

Necrologe. Primim următoarele anunțuri funebrale: Subscrișii cu inima frântă de durere anunță în numele tuturor consângenilor, amicilor și cunoscuților, că mult iubitul lor părinte, socru, moș și strămoș *George Bogdan*, paroch gr.-or. în Brad, asesor al scaunului protopresbiteral al Zarandului, epitrop al fondului gimnasial, membru al »Astrei« și al mai multor corporațiuni etc. după un morb scurt, astăzi la 7 ore dimineața, împărtășit fiind cu Sfintele Taine, în anul al 70-lea al etății și al 46-lea al preoției, 'și-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului. Rĕmășițele pământești ale neuitatului defunct, după împlinirea ritualelor bisericești, se vor depune spre eternă odichnă Vineri la 23 Iulie v. (4 August n.) a. c. în cripta familiară din loc. Fie-'i țĕrîna ușoară și memoria neuitată! Brad, la 23 Iulie v. (2 August n.) 1899. Dr. Teofil Bogdan, medic ca fiiu. Maria n. Rimbaș, ca fiică. Petru Rimbaș, diacon și comptabil ca ginere. Silviu Dămian, Letiția Dămian n. Rimbaș, Zoe Rimbaș, Veturia Rimbaș, Aureliu Rimbaș, George Rimbaș și Romul Rimbaș, ca nepoți și nepoate. Simion Dămian, ca strănepot.

— Direcțiunea institutului de credit și economíi »Lugojana« anunță cu durere, că membrul ei *Vasile Biro,* capelan ort. or. român în comuna Herendești, a rĕposat ieri în 20 Iulie st. v. în Domnul. Inmormêntarea s'a făcut în 22 Iulie st. v. la 10 ore dimineața în comuna Herendești.

Vecinică fie pomenirea lui!

*

Femeile în contra urcării birului pe zăhar. In Graz s'a ținut zilele trecute un mare meeting, la care au participat peste 4000 femei. Meetingul a protestat în contra pactului cu Ungaria, pe urma căruia zăharul se va scumpi considerabil dela 1 August pentru Ungaria și dela 1 Septemvrie pentru Austria. Darea după zăhar urcându-se la maja metrică cu 6 fl. mai mult ca până acum, e firesc, ca în comerciu el să se vêndă mai scump cu 4—5 cr. la chlgr. Mai scump va fi și petroleul, deasemenea berea. Femeile din Graz au protestat energic în contra urcării prețului la zăhar și vorbirea ce a ținut-o deputatul Resel, le-a înflăcărat atât de mult, încât ele începură să înjure guvernul austriac și Ungaria, din care causă un comisar de poliție le-a împrăștiat adunarea. Ele însĕ nu s'au lăsat cu atât. Alăturânduli-se un numĕr mare de muncitori, au traversat stradele orașului între strigări continue de »abzug« la adresa guvernului. Muncitorii s'au încăerat cu poliția și totul s'a sfîrșit foarte sgomotos.

Adunări de femei s'au ținut în numĕr considerabil și în Viena. Mai multe femei au luat cuvêntul, vestejind în terminii cei mai aspri guvernul austriac. In o adunare ținută Joi seara în Viena s'a declarat boycotul de zăhar. Cu cuvintele furtunoase aplaudate: »Noi ne vom ferbe ciorbe, să importeze zăharul unde voesc!« s'a încheiat agitata adunare.

*

Oficeri români la noi. Sub acest titlu cetim în »Petrosény és vidéke«. Primim cu plăcere pe cei-ce ne cercetează din România, și-'i învrednicim de atenția cuvenită oaspeților. In ospĕtăriile noastre și lăutarii îi delectează cu piese românești și noi vorbim cu dînșii în limba lor maternă ș. a. Nu pricepem însĕ aceea, că până-ce oficerilor dela noi, cari se duc în România, li-se ia la vamă sabia, până atunci oficerii români pot în voie bună să sdrăngănească săbiile prin stradele Petroșenilor. Nu ținem aceasta de un lucru fricos, dar' tot nu pricepem, că dacă oficerilor nostri acolo nu le e permis aceasta, pentru-ce li-e iertat acelora să se înfățișeze aici cu săbii?

*

Copilă moartă de foame. Mai zilele trecute niște muncitori din Bernau s'au dus în pădure, luându-'și cu dînșii și copila de 7 ani ce o aveau. Prin pădure ea s'a depărtat, culegênd flori, tot mai mult de părinții săi. Aceștia vĕzênd că copila nu se mai întoarce, au început a o căuta. Dar' n'au aflat-o. In ziua următoare s'au dus din nou să o caute, nici atunci însĕ n'au dat de urma ei. Peste mai multe zile, niște oameni au găsit-o moartă într'un tufiș. Se crede că a murit de foame.

*

O judecată înțeleaptă. Un ziar englez comunică un episod interesant despre Krüger, președintele Transvaalului. Nu de mult doi frați se presentară înaintea lui plângêndu-se, că nici într'un chip nu pot să ajungă la o înțelegere în privința împărțirii averii moștenite dela părinți, deoare-ce fiecare voia să ia pentru sine partea leului. In urmă însĕ s'au învoit amĕndoi, ca să roage pe președintele să le facă dreptate, și cum va hotărî el, așa va fi. Bĕtrânul Krüger le-a ascultat plângerea, apoi i-a pus să subscrie o declarațiune, prin care amĕndoi se obligă a se supune necondiționat hotărîrei președintelui. Apoi zise unuia dintre frați, despre care observase că este mai lacom: »Te las, ca tu să împarți întreagă averea în două părți, după înțeleapta ta judecată. Intr'asta eu nu mĕ amestec. Te fac însĕ atent, că fratele tĕu va putea să aleagă dintre cele două părți, pe care va voi.« Lacomul frate, vĕzênd cum stă treaba, s'a apucat și a împărțit averea în două părți cu totul egale, temêndu-se, ca nu cumva fratele sĕu să ia partea cea mai mare.

*

Tinerimea din Alba-Iulia și jur arangiază Duminecă la 20 Aug. n. a. c., în sala din »Grădina Popilor«. Venitul curat e destinat pentru scop filantropic.

*

Un câne matematic. La »Nouveau Cirque« în Paris, timp de-o lună de zile înainte de închidere, lumea a fost foarte interesată de minunile ce face clownul Castel cu cânele sĕu Sultan. Sultan e un animal extraordinar; se pare că la dînsul lucrează inteligința și nu o dresare mecanică. In ori-ce cas, Castel nu vrea să-'și dea pe față secretul. La alți câni se știe că-i deprind a se plimba pe dinaintea cifrelor și se opri la una din ele, când profesorul pocnește din unghie. Și ca să ajungă la acest resultat câte nĕcazuri n'a tras bietul câne ca să poarte titlul de »învĕțat«! Iată însĕ cum operează Sultan: unul din privitori spune o cifră dela 0 la 10. Castel o repetă cânelui, și aceasta o spune tare hămăind de atâtea ori câte unități sunt în ea. Chiar dacă i-se leagă ochii și dacă e la mare depărtare de castel, Sultan tot vestește cifra cerută de cineva din public, ba chiar și cifra numai gândită și face toate operațiile aritmetice cerute; spune și ceasul privind un ceasornic ori care, spune din ce an e moneda, etc. Castel zice: »Eu și Sultan unul suntem, trăim împreună. Nu-'l părăsesc niciodată; suntem deci în comunitate de idei și-'i împărtășesc toate ideile; mĕ înțelege ca și un om«.

*

Un foc groaznic s'a iscat în 25 Iulie n. în Marienburg, care a nimicit 50 de case, dimpreună cu celelalte edificii aparținĕtoare. Paguba se urcă la mai multe milioane mărci.

*

Incercare de sinucidere. Zilele trecute au sosit în Budapesta 2 indivizi din Bavaria, cari au tras la hotel »Două coroane«. Unul se chema Vogl Albert, negustor, ca de vre-o 35 ani, celalalt Hirschek Henrik, tot negustor, în etate de vre-o 39 ani. Și-au petrecut o noapte întreagă prin oraș și apoi s'au întors la hotel. Portarul a voit să-'i conducă în etagiu, dar' Vogl n'a voit, ci a zis că dorește să se preumble. Soțul seu l'a însoțit. S'au dus apoi prin mai multe strade, până au ajuns lângă Dunăre. Aci Vogl a spus soțului seu, că el nu demult a servit în armata germână ca sublocotenent. Cu o ocasiune însĕ a avut un schimb de vorbe cu locotenentul seu, care l'a provocat la duel, dar' el nu a primit ci a fugit în strĕini.

— Acum nu mĕ mai pot ascunde mai departe, trebue să mĕ sinucid! A zis Vogl.

La aceste cuvinte a și sărit în apă, și scoțêndu-'și revolverul și-a tras și două pușcături în piept. Hirschek îndată a chemat un luntraș din apropiere, care a scos pe Vogl din apă. El însĕ s'a apĕrat, dar' totuși a fost învins. Ajungênd la țĕrmure a făcut ce-a făcut și ear' s'a slobozit din mânile lor și a sărit din nou în apă. La sgomotul ce l'au făcut, s'au adunat mai mulți polițiști, cari au scos din nou pe Vogl din apă, și l'au dus în spital. Pe Hirschek l'au dus însĕ la poliție unde a fost întrebat despre cele întêmplate. După aceea l'au slobozit, dar' a fost pus sub pază polițienească. Vogl încă nu și-a venit în fire, ca să dee oare-care deslușire despre fapta sa.

*

Din profețiile lui Falb. Dela 1 până la 7 August ploi întinse, aduse de furtuni și vor fi mai abundante cam cătră 6 August, terminul critic de a treia ordine. Temperatura scade sub terminul mediu. Din 8 până în 11 August ploile scad, temperatura se urcă.

*

Scandal în cimiter. Din Viena se scrie, că în cimiterul medling s'a întêmplat zilele trecute un scandal mare. A fost înmormêntarea unei femei, care se zice că ar fi murit în urma tratării rele a bărbatului seu. Au luat parte la înmormêntare aproape 1000 de femei, cari priveau foarte mânioase la bărbatul femeii. — Omorîți pe tâlhar, au început a striga deodată. La aceasta mai multe femei s'au repezit asupra lui lovindu-'l cu pumnii și trântindul-'l la pămênt. Polițiștii numai cu greu au putul scăpa pe bărbat din mânile muierilor. Mai multe din ele au fost arestate.

*

A înebunit în prima seară după cununie. In comuna Németi o femeie abia își înmormêntase bărbatul, și a dat din nou după altul, căci îi era urît traiul așa singuratic. Un tinĕr cu numele Tauer Mihály a și primit propunerea femeii, ca să se căsătorească cu dînsa. Inzadar ziceau consătenii că să mai aștepte, până va mai trece încă puțină vreme, căci vĕduva cu dorul de-a se mărita din nou, nu asculta de nimeni. S'au cununat deci în pripă și tinĕrul ei bărbat s'a strămutat la locuința nevestei sale. Dar' în prima noapte femeia a și pățit-o. I-s'a arĕtat anume în vis, că bărbatul ei vine spre dînsa ca s'o sugrume. In spaima ce a cuprins-o s'a trezit din somn și a strigat că să n'o lase. Inzadar a zis soțul ei cel nou că nu e nimeni, ea totuși striga mereu, că o sugrumă și sărind din pat a fugit afară, fără însĕ a-și mai reveni în fire.

AMICIȚIE — DISTRACȚIE

„Mare". — Ai crezut că Te-am uitat? Apoi vezi — Te-ai înșelat! Numai... pot să Te rog oare să nu-'mi fii cea trădătoare?? Să nu-'mi pomenești de flori „și să nu mĕ mai însori"!! Lasă-mĕ să mai aștept să mĕ fac și mai deștept. Mai întâi dacă voiți vin la Voi.. de mĕ primiți. De voiu fi apoi pe plac atunci — știu eu ce să fac, acum e vremea să tac și cu tine să mĕ 'mpac... Numai la așa minune poftim — dă-'mi ocasiune! *Lu.*

POSTA REDACȚIEI.

Dlui *B.* în *H.* Din causa îmbulzelii de material, am lăsat-o pentru nrul viitor.

Dlui *I. M.* în *S.* Urmează scrisoare.

M. Loco. Care vĕ e numele adevĕrat?

Cuvênt final.

Privitor la comentarul ce s'a făcut la »Intimpinarea« dlui Branga în nrul trecut, primim deodată două »Declarațiuni«, una din partea lui *Achim Simedru,* care după-ce s'a înfățișat la dl Branga, se lăpădă acum de cele zise către membrul arangiator *Ilie Turdășian,* și una din partea mai multor coriști, cari încă susțin, că d-sa nu i-a îndemnat să iee parte. Ar trebui să dăm deci crezământ acelor două declarațiuni, dar' totodată ar trebui să credem și o a treia declarațiune, a respectivului membru arangiator, care chemat fiind la redacție, a susținut hotărît cele zise de mai nainte și dorește chiar a fi înfățișat cu Achim Simedru.

Stăm deci în față a trei »adevěruri«, care va fi însě cel adevěrat, numai D-zeu o știe, căci fiecare susține pe ale sale.

Notăm numai, că atât declarația lui Simedru, cât și a coriștilor, a fost compusă de dl Branga, pe care ei apoi numai că au subscris-o.

Astfel stând lucrul, declarăm această chestie de încheiată.

Dușmănie între un tigru și un șerpe boa.

Călătorul A. Brunet, aflându-se în insula Java, în gazdă la un înalt funcționar amic al său, acesta a voit să-i dea spectacolul rar al unei lupte între un tigru pe jumětate domesticit, pe care îl ținea legat cu un lanț în curte, și un șerpe boa lung de opt metri pe care-l avea închis într'o colivie.

Tigrul fu adus și băgat cu sila de mai mulți oameni, în colivia șerpelui.

Acesta, înfuriat, se ridică de-odată, ne lăsând jos pe podeala coliviei, decât două sau trei inele.

Capul lui se balanța în aer; din gura lui, foarte tare căscată, eșia o limbă lungă, subțire, care se sucea în toate părțile, ca un alt șerpe.

Tigrul se puse pe labe în fața reptilei fără s'o peardă nici un moment din vedere și se trîi încet înděrět. In sfîrșit ajunse și se ghemui în colțul cel mai depărtat de șerpe părěnd gata a se arunca asupra inelelor de jos ale lui.

Intr'un moment privitorii crezură că boa, care scotea o fluerătură ciudată și al cărui cap se afla chiar deasupra tigrului, avea să se lase deodată asupra lui.

Aceasta îi era de sigur intențiunea și tigrul i-o înțelese, căci își deschise deodată gura de o lărgime spăimântătoare, în care ar fi putut să între lesne capul unui om, și așteptă astfel nemișcat, ca împetrit, atacul de care se simțea amenințat.

Adversarii stătură astfel nemișcați mai mult de 10 minute după care șerpele luă o nouă atitudine: inelele de jos să lărgiră ca pentru a se putea mai lesne desface.

Trebuia să-și fi schimbat modul de atac; se mulțumea să observe cu băgare de seamă pe dușmanul său, gata să se arunce asupra lui la cel mai mic semn de slăbiciune ce avea să-i observe.

Amêndoi monstrii păreau a voi să se magnetiseze unul pe altul.. Se priveau fix fără să clipească.

In zadar se aruncară în colivie porumbei, găini și iepuri de casă: beligeranții nu voiră să bage în seamă această hrană de care în alte momente erau atât de lacomi. Și șerpele nu mâncase de multe zile, căci tocmai eșise din criza schimbării pelei.

— Cel dintâiu care va închide ochii o secundă poate fi considerat ca mort, zise stăpânul fiarelor către călětor.

Două zile și două nopți trecură fără ca cei doi monstri să-și schimbe locul și atitudinea. Păreau sdrobiți de oboseală și prăpădiți de foame și de sete.

După acest timp se trecu o tablă de lemn în mijlocul coliviei între adversari și, deschizêndu-se ușa coliviei, tigrul sări afară unde rěmase leșinat. Să vărsă asupra-i o cantitate de apă rece și abia își veni în fire.

FEL DE FEL

Un domn vede pe medicul seu venind de departe către dînsul.

Repede se întoarce înapoi, și apucă pe altă stradă.

Intrebat fiind de un prieten al seu, că pentru-ce se ascunde de el, a răspuns:

— Mi-e rușine să dau față cu dînsul, deoare-ce de-atâta timp n'am mai fost bolnav.

*

Invěțătoarea: Nomazii sunt niște oameni, cari nu au nici o patrie, adecă ei nu stau nici-când mai mult timp la un loc.

— Martha, putea-mi-ai tu spune astfel de nomazi?

Martha: — Bucătăresele și servitoarele.

Bibliografie.

„Almanachul tipografic“, pe anul 1899, a apărut zilele trecute. Este o lucrare de artă și în același timp una dintre cele mai interesante. Edat de dl *George Filip*, tipograf. »Almanachul« e tipărit în institutul de arte grafice »Minerva« din București. Proprietari dnii Filip, Moroianu, Popovici și Tălășescu și cuprinde, pe lângă o bogată materie specialistă, informații despre toate societățile tipografice din lume, adresele tipografiilor, turnătoriilor de litere, zincografiilor, xilografiilor, gravorilor, depourilor de hârtie, fabricanților de cartonage, legătoriilor de cărți, librarilor, fotografilor și ziarelor din țeară, precum și câteva admirabile fotocromotipografii în colori. „Almanachul“, fumos legat în pânză, costă numai 75 cr.

A apărut: *„Marșul studenților“* din Brașov pentru pian, de *Iustin Cl. Juga.* Se poate procura dela librăria *Ciurcu* din Brașov ori dela autor (I. Cl. Juga, Gherla) cu prețul de 50 cr. plus 3 cr. porto postal. Studenții din Brașov îl pot căpěta cu prețul de jumětate dacă se adresează direct la autor.

Pentru redacție responsabil: **Petru P. Barițiu.**

Sz. 656—1899 kir. végrh. (560) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alólirott kir. birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 és 120 §§-ai értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szászvárosi kir. jbiróságnak 1899 V. I. 165 sz. végzése folytán Dr. Muntean Aurel szászvárosi ügyéd által képviselt Tóth és társa bécsi czég valamint a többi alap és felülfoglaltatok javára Hirsch Izidor és Debora kudzsiri lakosok ellen 87 frt 41 kr. tőke annak 1/IV 1899-től 6% kamatai, 31 frt 97 kr. eddigi és 2 frt 90 kr. árverési költségek erejéig kielégitésként le és felülfoglalt s 1086 frt 30 kr. becsült hordók, borok, szilvorium, rőfös, gyufa, czukor és rővid árukból álló ingóságok birói árverésen elfognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbiróságnak 1899. évi V. I. 165/2 sz. végzése folytán a helyszinén vagyis Kudzsiron adosok lakásán leendő eszközlésére határidőül **1899. évi augusztus hó 10-ik napjának délutáni 2 órája** tüzetik ki a midőn is a fenntebb érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében csakis készpénk mellett és esetleg becsáron alul is elfognaz. adatni, a befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyeztetni.

Kelt Szászváros, 1899. évi julius hó 22-én

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am luat în arêndă noul

„Hotel Central“

pe care cu **1 August st. n. a. c.** l'am și deschis.

Hotelul constă din **15 odăi, sală de prânzit, cafenea elegantă,** dimpreună cu mai multe încăperi, cari sunt arangiate corespunzětor timpului modern.

După praxa de mai mulți ani și renumele bun ce mi-'l-am câștigat până de present, pot să asigur pe on. public, că-'l voiu servì prompt cu cele mai bune mâncări și beuturi.

Îl asigur totodată, că atât pentru odăi, cât și pentru mâncări și beuturi sunt statorite prețurile cele mai moderate.

Pentru ducerea și aducerea oaspeților dela gară, stau totdeauna la dispoziție omnibuse și trăsuri.

Cerênd spriginul on. public, semnez

cu toată stima

(559) 2—3 **Ioan Melitska.**

ROBES CONFECTION & MARCHANDE DE MODES!

Schuster Leontin

Deva, (Főtér) casele dlui Moldovan.

Salon de modă pentru Toilette de Dame!

P. T.

Subscrisa aflând, că la 27 și 28 August n. a. c., când cu ocasiunea ținerii adunării generale a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se vor întruni la Deva dame din toate părțile țerii, am aflat de bine ca să-'mi arangiez un salon de modă pentru pregătirea a ori-ce fel de Toilette de Dame.

Fiind unica comerciantă română, care posede un astfel de salon în comitatul Hunedoarei, ba pot zice în toată Transilvania, și fiind rugată din mai multe părți, ba chiar și de unele persoane din comitetul arangiator ca să mě prověd de cu vreme pentru acel timp cu cele mai necesare pentru Toilette de Dame, m'am grăbit a merge la Viena și Budapesta, de unde mi-am adus tot felul de stofe de cele mai elegante și moderne:

BATIST, SATIN, DELIN, MOUSSELIN,
STOFE DE LÂNĂ

în special tot felul de mătăsării de calitățile cele mai bune și colorile cele mai diferite.

Garniselile pentru toilette sunt de o frumsețĕ rară și se află potrivite la fiecare coloare.

Înțelegênd dela publicul din Deva, că aici nu poate căpěta o toilettă elegantă, și astfel au fost siliți a-'și comanda în orașe îndepărtate, cu spese enorme, dar' cu toate acestea totuși nu le-a convenit, am angajat din Budapesta cu mare greutate și multe spese un croitor (nu croitorcasă) pentru toilette de dame. Acest croitor a lucrat în cele mai mari și mai renumite etablissemente de confecțiune din întreagă Europa cu succes foarte bun mai mulți ani de-arindul. Pentru pregătirea taliilor am angajat doi lucrători, ear' pentru decorarea toilettelor o d-șoară din Viena, care posede un gust deosebit de bun.

Pot asigura așadar' onoratul public, că toate toilettele ce se comandă și se pregătesc de acum înainte în salonul meu, se pot mĕsura cu ori-ce toilettă făcută în Paris, Viena, Budapesta etc.

Luând în considerare spesele enorme cari le aduce cu sine «Asociațiunea», m'am decis a lucra cu câștigul cel mai mic, pentru a da ocasiune și familiilor mai grele a se presenta în toilette noue, fine și elegante. Pentru a convinge on. public despre aceasta, și că acestea nu sunt numai vorbe de reclam, notez următoarele prețuri:

O toilettă pentru bal, elegant gătită, din stofă *A jour*, *Moll* sau *Batist*, garnisită cu dantelă: dela 10 fl. în sus.

O toilettă de Concert și Banchet, de *Veile*, sau stofă: dela 10 fl. în sus până la 50 fl. Ear' de mătasă dela 20 fl. până la 100 fl.

O toilettă de Bal, elegant gătită, cu diferite garniseli de mătasă: dela 20 fl. în sus până la 100 fl. și mai sus.

O toalettă pentru excursiuni de *Pâsui* sau de stofă: dela 10 fl. în sus.

Afară de toilette posed în depositul meu tot felul de marfă de modă, precum Mătăsării, Stofe, Voile, Cretonne, Pânzării, Chifoane, perdele, garnituri de paturi și mese, plapome, corseturi, blouse, pălării, cravate, mănuși și alte sine de articole pentru Dame, Domni și Copii.

Ori-ce fel de toilettă se pregătește în timp de 24 ore. Façonul (simplu făcutul) pentru o toilettă dela 5 fl. în sus

In apartamentul de pălării pentru dame se află permanent o modistă vienesă.

Coiffeur pentru Bal, Banchet sau Concert se gătesc după comandă în 30 de minute.

Prețuri foarte moderate!

Asigurând on. public de serviciul cel mai solid, rěmân cu deosebită stimă

(557) 2—2 **Schuster Leontin f. Schuster Sándor.**

„MINERVA“ institut tipografic în Orăștie.